

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ГЕОПОЛІТИЧНІ ВИКЛИКИ В МЕНЕДЖМЕНТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Величко О. В.

**кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту
Державний торговельно-економічний університет**

Харієнко К. О.

**Здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Державний торговельно-економічний університет**

Глобалізація є одним із ключових процесів сучасного світового розвитку, який охоплює економічну, політичну, соціальну, культурну та інформаційну сфери життя суспільства. Вона створює умови для інтеграції національних економік, відкриває доступ до міжнародних ринків, інновацій, технологій та інвестицій. Водночас глобалізація породжує низку викликів, особливо в умовах воєнного стану, коли країна перебуває в стані збройного конфлікту та зазнає масштабних економічних і політичних потрясінь.

В умовах війни глобальні процеси мають подвійний вплив на систему управління. З одного боку, відкриваються нові можливості співпраці з міжнародними партнерами, залучення іноземних інвестицій і технологій. З іншого боку, зростає залежність від зовнішніх ринків, ускладнюється логістика, порушуються ланцюги постачання, знижується інвестиційна привабливість. Для українських підприємств, що функціонують в умовах воєнного стану, це означає необхідність швидкого реагування, стратегічної гнучкості та адаптації менеджменту до нових реалій [1, с. 4].

Воєнний стан ускладнює управлінські процеси через непередбачуваність ситуації, нестабільність ринкового середовища, загрози безпеці працівників і об'єктів виробництва, а також постійні зміни правового поля. У таких умовах менеджмент вимагає комплексного антикризового підходу, який поєднує стратегічне планування, оперативне реагування, цифрову трансформацію, ефективні комунікації та управління ризиками [2, с. 38].

Глобалізація у воєнний період суттєво впливає на економічну стійкість підприємств. Порушення міжнародних зв'язків, санкційна політика, зміни в зовнішньоторговельних відносинах призводять до необхідності перегляду бізнес-моделей. Менеджери мають забезпечити диверсифікацію постачальників, локалізацію виробництва, використання внутрішніх ресурсів і пошук альтернативних ринків збуту. З огляду на обмеження імпорту та зростання логістичних витрат, дедалі більшого значення набуває стратегія самозабезпечення й цифровізації внутрішніх процесів [3, с. 112].

Геополітичні виклики вимагають від менеджерів не лише антикризових дій, а й стратегічного прогнозування. Унаслідок військових дій Україна опинилася в епіцентрі глобальної економічної трансформації. Бізнес має пристосовуватись до умов міжнародних санкцій, нестабільності валютних курсів, високого рівня невизначеності та зміни партнерських відносин. Це зумовлює потребу у впровадженні моделей адаптивного менеджменту, які поєднують управління ризиками, сценарне планування та використання інформаційних технологій для швидкої реакції на події [4, с. 55].

Важливим аспектом менеджменту в умовах воєнного стану є розвиток людського капіталу. Значна частина працівників була змушена змінити місце проживання або виїхати за кордон. Тому менеджмент має забезпечити підтримку персоналу, створити умови для дистанційної або гібридної роботи, сприяти психологічній стабільності й підтримці корпоративної культури [5, с. 97]. Глобалізація сприяє зміцненню професійного потенціалу працівників, українські підприємства активно інтегруються у міжнародні програми, гранти, навчальні проєкти, тощо.

Дослідження українських науковців свідчать, що глобалізація в умовах війни змінює підхід до управління. Орехов М. О. зазначає, що повоєнне відновлення економіки України вимагатиме нової якості антикризового менеджменту, заснованого на поєднанні міжнародного досвіду та внутрішнього потенціалу [1]. Горник В. Г. і Клименко О. В. наголошують, що для підтримання конкурентоспроможності економіки потрібне стратегічне управління,

спрямоване на залучення іноземних інвестицій і розвиток внутрішнього ринку [2]. Бевз Т.В. розглядає глобалізацію як чинник збереження національної ідентичності та соціальної єдності в умовах війни, що має безпосередній вплив на корпоративну культуру підприємств [3].

Отже, глобалізація та геополітичні виклики стають визначальними факторами розвитку менеджменту в сучасній Україні. Вони змінюють структуру управлінських процесів, акценти стратегічного планування та підходи до взаємодії з працівниками, партнерами й державними інституціями. Ефективний менеджмент у воєнних умовах — це насамперед гнучкість, проактивність і здатність інтегрувати глобальні тенденції у власну систему управління, зберігаючи при цьому національну стійкість та економічну безпеку [4, с. 61].

Підприємства, які успішно реагують на виклики глобалізації, демонструють, що навіть у найскладніших обставинах можливо досягати розвитку, якщо управління засноване на людяності, інноваційності, партнерстві та адаптивності. Глобалізація в умовах війни — це не лише загроза, а й шанс для переосмислення менеджменту, зміцнення економіки та формування нових стандартів управлінської культури.

Список використаних джерел

1. Виклики для антикризового менеджменту компаній в умовах повоєнного відновлення. Економіка і організація управління, 2023 Орехов М. О.. [Електронний ресурс]. URL: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/13893>
2. Вплив глобалізації на реалізацію державної політики забезпечення конкурентоспроможності економіки України. Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Державне управління, 2022 Горник В. Г., Євмешкіна О. Л., Клименко О. В.. [Електронний ресурс]. URL: <https://gov.bulletin.knu.ua/article/view/3009>
3. Вплив глобалізації на утвердження національної ідентичності в умовах війни: виклики і загрози. Українознавство, № 3(84), 2022 Бевз Т. В.. [Електронний ресурс]. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/b0ea5241-dcee-4a01-93a9-f7c1afc54373>

4. Антикризовий менеджмент: методичні вказівки. Луцький НТУ, 2022.
Абрамова І. О. [Електронний ресурс].
[URL:https://lib.lntu.edu.ua/uk/147258369/16132](https://lib.lntu.edu.ua/uk/147258369/16132)
5. Антикризовий менеджмент як складова безпеки бізнесу. Центральноукраїнський інститут розвитку людини Університету «Україна», 2024. Хібовська А., Терентьєва О.. [Електронний ресурс]. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/items/d02fd6ec-c943-491d-93a7-5cde3858fd2b>

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВО СТІЙКОГО ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО БІЗНЕСУ ЧЕРЕЗ ЕФЕКТИВНЕ ЛІДЕРСТВО

**Циганкова Є.О.,
ЗВО спеціальності 073 Менеджмент
Миколаївський національний аграрний університет**

В умовах глобалізації, динамічного розвитку ринкових відносин, посилення конкуренції та зростання невизначеності зовнішнього середовища питання забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності бізнесу набувають особливої актуальності. Сучасні підприємства функціонують у середовищі жорсткої конкуренції, де ефективність діяльності визначається не лише наявністю фінансових ресурсів або інноваційних технологій, а й високим рівнем управлінської компетентності, здатністю швидко адаптуватися до змін, приймати стратегічно обґрунтовані рішення та передбачати ризики.

За результатами досліджень McKinsey Global Survey та Harvard Business Review, компанії, які успішно інтегрували нові формати роботи, характеризуються сильною культурою довіри, прозорою комунікацією, високим рівнем автономії команд та здатністю до самостійного прийняття рішень. Водночас відсутність цілеспрямованого лідерського підходу до управління змінами призводить до зниження командної синергії, втрати лояльності